

Monoteſſeron ſiue

Prima pars principalis de origine et

ingreſſu Et primo de eterna xpi generatiōe Job. pmo. **Ca. i.**

In principio erat verbū. et vrbū erat apud deū. et deus erat verbū. hoc erat in principio apud deū. Omnia per ipm facta sūt et sine ipso factū est nihil. qđ factū est in ipso vita erat et vita erat lux hoim. et lux in tenebris lucet. et tenebre eā nō cōpenderūt. Fuit hō missus a deo. cui nomē erat iohes. hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumie. vt omnes crederēt p illū. Nō erat ille lux. s; vt testimoniū phiberet de lumine. Erat lux vera q̄ illuminat omnē hoim venientē in hunc mundū. In mūdo erat et mūdos p ipm factus est. mūdos eū nō cōgnouit. In ppria venit. et sui eū nō receperūt. Quotq̄ autē receperunt eū. dedit eis ptātem filios dei fieri. his qui credūt in nomine eius. qui nō ex sã guinib; neq; ex volūtate carnis neq; ex volūtate viri sed ex deo nati sūt. Et vrbū caro factū est. et habitauit in nobis. Et vidim; gloriā eius. gloriā quali vnigeniti. a p̄e. plenū gr̄e et veritatis.

Gloſa.
Fit hic p̄occupatio de missiōe iohannis q̄ postmodū lati; explicat

Hic p̄occupatio fit de incarnatiōe verbi q̄ postmodū lati; explicatur

Prohemium Luce

Quonia quidē multi conati sūt ordinare rerū narratiōez que in nobis cōplete sūt. sicut tradiderūt nob; qui ab initio ipi viderūt. et ministri fuerūt p̄monis. Visū est; mihi assecuto omnia a principio diligēter tibi ex ordine cōscribē optime theophile vt agnoscas eorū vrbōz de q̄bus erudit; es v̄itatem

Secūda de annūciatione iohannis baptiste

Et cōceptione eiusdē Luce. pmo.

Capit. ij.

Tres fuerunt herodes vñ versus ascolōita necat pueros i. antipa iohes; p̄cūtit agrippa iacobū. dat carceri petrū

Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quōdā nomine zacharias de vice abia. et vxor illi de filiabus aaron et nomē eius elisabeth. Erāt autē abo iusti an; deū incedentes in oibus mādatis et iustificatiōibus dñi sine q̄rela. Et non erat illis filius eo q̄ esset elisabeth sterilis. et abo p̄cessissent in diebus suis. Factū est autē euz sacerdotio fungere zacharias in ordine vicis sue. an; deū p̄m cōsuetudinē sacerdotij sorte exiit. vt incensū poneret ingressus in tēplū dñi. Et erat omnis multitudo populi foris orās hora incensi. Apparuit autē illi āgelus dñi stās a dextris altaris incensi. Et zacharias turbatus est videns. et timor irruit sup eū. Dixit at; ad illū āgelus. Ne timeas zacharia. qm̄ exaudita est deprecatio tua. et vxor tua elisabeth pariet tibi filium

Unū ex quattuor

.xl.

et vocabis nomē eius iohem **E**t erit gaudiū tibi et exultatio. et multi in natitate eius gaudebūt **E**rit enī magn⁹ corā dño. et vinū et sicerā nō bibet. et spū s̄co replebit̄ adhuc ex vtero m̄ris sue. **E**t multos filioꝝ isrl̄ ouertet ad dñm deū ipozū **E**t ip̄e p̄cedet añ illū in spū et virtute helye. vt ouertat corda p̄m in filios. et in credulos ad prudentiā iustoꝝ. pare dño plebez p̄fectā **E**t dixit zacharias ad āgelū **E**t vñ h̄ sciam! **E**go enī sū senex⁹ et vxoz mea p̄cessit in dieb⁹ suis **E**t r̄ndens āgel⁹ dixit ei **E**go sū gabriel qui asto āte deū. et missus sū loqui ad te. et hec tibi euangelizare. **E**t ecce eris tacens et nō poteris loqui vsq; in diē quo hec fient pro eo q̄ nō credidisti v̄bis meis. q̄ implebunt̄ in tempe suo **E**t erat plebs expectās zachariā. et miraban̄ q̄ tardaret ip̄e in templo **E**gressus aut̄ nō poterat loqui ad illos et agnouerūt q̄ visionē vidisset in tēplo **E**t ip̄e erat innuēs illis et pmāsit mur⁹. **E**t sc̄m est vt impleti sūt dies officij ei⁹. abijt in domū suā. **P**ost hos at̄ dies c̄cepit elisabeth vxoz eius. et occultabat se mēibus q̄nq; dicens **Q**uia sic fecit mihi dñs in diebus quibus respexit auferre opprobriū meū inter homines. (bzielē. Lu. p. **Ca. iij.**)

De annūciatione christi ad mariā per ga

In mense aut̄ sexto missus est āgelus gabriel a deo in ciuitatē galilee cui nomē nazareth ad v̄ginē despōsatā viro cui nomē erat ioseph de domo dauid. et nomen virginis maria **E**t ingressus angel⁹ ad eā dixit **A**ue gr̄a plena. dñs tecū. b̄ndicta tu in mulieribus. **Q**ue cū audisset turbata est in sermone eius. et cogitabat q̄lis esset ista salutatio **E**t ait āgelus ei **I**de t̄i meas maria. inuenisti enī gr̄az apud dñm. **E**cce c̄cipies in v̄tēo et p̄ies filiū et vocabis nomē ei⁹ iesū **H**ic erit magn⁹. et fili⁹ altissimi vocabit̄. **E**t dabit illi dñs sedē dauid. p̄ris eius. et regnabit in domo iacob in et̄nū. et regni eius nō erit finis **D**ixit at̄ maria ad āgelū. **Q**uō fiet istud q̄m virū nō agnosco! **E**t r̄ndens āgel⁹ dixit ei **S**pūs s̄c̄us supueniet in te. et virtus altissimi obūbrabit tibi **I**deoq; et qd̄ nascet̄ ex te sc̄m. vocabit̄ fili⁹ dei **E**t ecce elisabeth agnata tua. et ip̄a c̄cepit filiū in senectute sua **E**t hic mēsis ē sext⁹ illi. q̄ vocat̄ sterilis. qz nō erit impossibile apud deū omne verbū **D**ixit at̄ maria **E**cce ancilla dñi. fiat mihi s̄m verbū tuū **E**t discessit angelus ab illa.

De visitatiōe elisabeth per mariā et cāticū

Magnificat **Lu. p̄mo.**

Ca. iij.

b 3

Sic patet q̄ maria fuit de genere sacerdotali et regali v̄de qualiter in postilla

Monotesseron siue

Probabile est qd prius maria et ioseph conuenerunt celebri cultu nuptiarum. et qd de licentia ioseph vel forte ipso ducen te Maria iuerit ad montana. reuelato prius ipsi ioseph incarnationis mysterio. qm uis Orig et eius sequaces secus dicant.

Hic sit proccu patio iuxta com muiorem opinio ne que ponit mar tam fuisse in cir cuncisione iohis in die octauo.

Exurgens aut maria abiit in montana cum festinatione in ciuitatem iude et intrauit in domum zacharie et salutauit elizabeth Et factum est ut audiuit salutationem marie elizabeth exultauit infans in utero eius Et repleta est spiritu sancto elizabeth Et exclamauit uoce magna et dixit Benedicta tu in mulieres et benedictus fructus uentris tui Et uen hoc mihi ut ueniat matris domini mei ad me! Ecce enim ut facta est uox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in utero meo Et beata que credidisti quoniam perficient in te que dicta sunt tibi a domino Et ait maria. Magnificat anima mea dominum Et exultauit et usque abraham et semini eius in secula Mansit autem maria cum illa quasi mensibus tribus et reuersa est in domum suam (sic zacharie Benedictus. d. d. is. l. i. Ca. v.

De ortu iohis et circuncisione ipsius et can

Elizabeth autem impletum est tempus parturitionis et peperit filium. Et audierunt vicini et cognati quia magnificauit dominus misericordiam suam cum illa et congratulabantur ei Et factum est in die octauo uenerunt circuncidare puerum et uocabant eum nomine patris sui zacharia Et respondens mater eius dixit Nequaquam sed uocabitur iohes Et dixerunt ad illam Quia nemo est in cognatione tua qui uocetur hoc nomine Innuerunt autem patres eius quem uellet uocari eum Et postulans pugillarum scriptum dicens Iohes est nomen eius Et mirati sunt uniuersi Aptum est autem illico os eius et lingua eius. et loquebatur benedicens deum Et factus est timor super omnes uicinos eorum et super omnia montana iudeorum diuulgabantur omnia uerba hec Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes Quis putas puer iste erit? Etenim manus domini erat cum illo Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto et prophetau dicens Benedictus dominus deus israel etc. usque ad in uiam pacis.

De genealogia christi et apparitione an

geli ipsi ioseph. Mat. primo.

Cap. vi.

Iber generatiōis iesu christi filij dauid filij abraham. Abraham genuit ysaac Isaac autem genuit iacob Iacob autem genuit iudam et fratres eius. Judas genuit phares et zaram de thamar. Phares genuit esrom. Esrom genuit aram. Aram genuit aminadab Aminadab genuit naason. Naason genuit salmon. Salmon genuit booz de raab. Booz genuit obeh ex ruth. Obeh genuit iesse. iesse genuit dauid regem. Dauid rex genuit salomonem ex ea que fuit uirgo. Salomon genuit roboam. Roboam genuit abiam. Abiam genuit aza. Aza genuit iosaphat. Josaphat

Unū ex quattuor

xi.

genuit iozā. **Joram** ge. ozyā. **Ozyas** ge. ioathan. **Joathan** ge. achaz. **Achaz** ge. ezechia. **Ezechias** ge. manassen. **Manasses** ge. amon. **Amon** ge. iosiam. **Josias** ge. ieconia et fr̄es eius in trāsmi gratione babilonis. Et post trāsmigratiōē babilonis seconias ge. salathiel. **Salathiel** ge. sozobabel. **Sozobabel** ge. abiud. **Abiud** autē ge. elyachim. **Elyachim** ge. azor. **Azor** ge. sadoch. **Sadoch** ge. achym. **Achym** ge. eliud. **Eliud** ge. eleazar. **Eleazar** autē ge. mathā. **Mathan** autē ge. iacob. **Jacob** autē ge. ioseph virū marie de qua nat⁹ est iesus qui vocat⁹ xp̄s. Om̄es ergo generatio nes ab abzahā vsq; ad dauid. xiiij. Et a dauid vsq; ad trāsmi grationē babilonis. xiiij. Et a trāsmigratiōe babilonis vsq; ad xp̄m generatiōes. xiiij. Xpi autē generatiō sic erat. Cū esset despō sata m̄ eius maria ioseph anteq; uenirēt inuēta est h̄ns in vte ro de spū sc̄o. **Joseph** autē vir ei⁹ cuz esset vir iustus et nollet tra ducere eā voluit occulte dimittere eā. Hec autē cogitāte eo. **Ecce** angel⁹ dñi in somnis appuit ei dicēs. **Joseph** fili dauid noli timē. **Accipe** mariā coniugē tuā qd̄ enī in ea natū ē de spū sc̄o ē. **Pariet** autē filiū et vocab̄ nomē eius iesū. **Ipe** enī saluū faciet pplm̄ suū a pcc̄is eoz. **Hoc** autē totū factū est vt adimplerēt qd̄ dictum est a dño per pph̄am dicentē. **Ecce** x̄go in vtero hēbit ⁊ pariet filiu⁹ et vocabit̄ nomē eius emanuel qd̄ est interpretatū nobiscū de⁹. **Et** urgens autē ioseph a somno fecit sicut p̄cepit ei āgelus dñi. **Et** accepit cōiugem suā et nō cognoscebat eā donec pepit filiu⁹ suū p̄mogenitū et vocauit nomen eius iesum.

De edicto augusti. natiuitate christi. annūcia

tione per angelū ad pastores. **Luc. ij.**

Ca. vij.

Factū est autē in diebus illis. **Er̄it** edictū a cesare augusto vt describerēt vniuersus orbis. **Hec** descriptio p̄ma sc̄a ē a p̄sīde **Sirie** **Clirino** ⁊ ibant oēs vt p̄fiterent̄ singuli in suā ciuitatē. **Ascendit** autē ⁊ ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeā ciuitatē dauid q̄ vocat̄ bethleē. eo qd̄ esset de domo ⁊ fa milia dauid. vt p̄fiteret̄ cū maria despōsata sibi vxore p̄gnante. **Factū** est autē cuz esset ibi. **Impleti** sūt dies vt pareret et pepit fi liū suū p̄mogenitū et p̄nis eū inuoluit et reclinauit eū in p̄sep̄io q̄a nō erat locus ei in diuersorio. **Et** pastores erāt in regiōe ea dem vigilātes ⁊ custodiētes vigilias noctis sup̄ gregē suū. **Et** ecce āgelus dñi stetit iuxta illos et claritas dei circūfulsit illos ⁊ timuerūt timore magno. **Et** dixit āgelus illis. nolite timere. **Ecce**

Glofa.
Tres hic omittū tur reges

Glofa
Cōuentio hęc re cipit pro celebri cultu nuptiarum qui factus ē post qd̄ ioseph inuenit **Mariā** accepisse de spūsc̄o et p̄ angeli p̄ceptuz accepit eam cōiu gem priusq; appa reret p̄gnans ⁊ vtero tumescēte post reuictum de mōtanis q̄a tunc non fuisset hono rabiliter facta ce lebritas coniūgii

Glo.
Hic fit p̄ooccu patio q̄ postmo dum explicabitur loco suo cum de circuncisione dī cetur

Monotesteron due

eni euāgeliso vobis gaudiū magnū qđ erit omī populo qz nat⁹ est vobis hodie saluator qui est xps dñs in ciuitate dauid q hoc vobis signū Inuentis infantē pānis inuolutū et positū in p̄sepio Et subito facta est cū āgelo multitudo milicie celestis laudātiū deū et dicentiū Gloria in altissimis deo et in terra pax hoībus bone volūtatis Et factū est vt discesserūt ab eis āgeli in celum. pastores loq̄bant ad inuicē Trāseamus vsqz bethleem q vsi deamus hoc v̄bū quod factū est qđ dñs oñdit nobis Et venerūt festinātes et inuenerūt mariā et ioseph et infantē positum in p̄sepio Vidētes āt agnouerūt de v̄bo qđ dictū erat illis de puero hoc Et oēs q̄ audierūt mirati sūt q de his q̄ dicta erāt a pastorib⁹ ad ipsos Maria āt cōseruabat omīa verba hec conferens in corde suo Et reuersi sūt pastores gloriātes et laudātes deū que audierant et viderant sicut dictū est ad illos.

De Circūcisione christi. L.ij. et aduentu magorū Mat. ij. Ca. viij.

Et postqz cōsumati sunt dies octo vt circūcideretur puer vocatū est nomē eius iesus qđ vocatū est ab āgelo p̄sio qz in v̄tero cōcipetur Cū natus esset iesus in bethleem iude in diebus herodis regis Ecce magi ab oriēte venerunt ierosolimā dicētes Vbi est qui nat⁹ est rex iudeoz? Istos enī stellas eius in oriēte et venim⁹ adorare eū Audiēs autē hērodes rex turbatus est et omīs ierosolima cū illo Et cōgregās omēs p̄ncipes sacerdotū et scribas ppli sciscitabat ab eis vbi xps nasceret At illi dixerūt ei In bethleē iude Sic enī sc̄ptū est per p̄phaz Et tu bethleēz terra iuda nequaqz es mīma in p̄ncipib⁹ iuda Et te enī exiet dux qui regat pplm meū israel Tūc herodes clā vōtis magis diligēter didicit ab eis tps stelle q̄ apparuit eis q mittēs illos in bethleē dixit Ite et in̄rogate diligēter de puero et cū inueneritis renūciate mihi vt ego veniēs adorē eū Qui cū audissent regē abierūt Et ecce stella quā viderāt in oriēte ascedebat eos vsqz dū veniēs sup̄ vbi erat puer Vidētes autē stellā gauisī sūt gaudio magno valde Et in̄trātes domū inuenerūt puerū cū mariā m̄re eius et p̄cidētes adorauerūt eū Et ap̄tis thesauris suis obtulerūt ei mūera aurū thus et mirrā Et r̄t̄so accepto in sōnis ne redirēt ad herodē p̄ aliā viā reuersi sūt in regionē suā.

De oblatione christi in tēplo. L.ij. Ca. ix.

Et postq̄ impleti sūt dies purgationis marie s̄m legem moysi tulerūt iesū in iherl̄m vt susterēt eū dño sicut septuaḡ ē in lege dñi Quia om̄e masculinū adaptens vuluā s̄m dño vocabit̄ Et vt darēt hostias dño s̄m q̄ dictū est in lege dñi par turturū aut duos pullos colūbaz Et ecce hō erat in iherl̄m cui nomē simeō et hō iste iustus et timorat̄ expectās consolationē isrl̄ et sp̄s̄s̄cus erat in eo Et r̄sum accepit a spū s̄co nō visuruz se mortē nisi s̄pus videret x̄pm dñi Et venit in spū in tēplū Et cū inducerēt puerū iesū pentes ei⁹ vt facerēt s̄m consuetudinē legis p̄ eo et ip̄e accepit eū in vlnas suas et b̄ndixit deū et dixit Nūc d̄mittis seruū tuū dñe s̄m x̄bū tuū in pace. x̄. vsq̄ plebis tue isrl̄. Et erāt p̄r eius et m̄r mirātes sup his q̄ dicebant̄ de illo et b̄ndixit illis simeō et dixit ad mariā m̄rez ei⁹ Ecce positus est h̄ in ruinā et in resurrectionē multoz in isrl̄ et in signū cui cōtradicef. Et tuā ip̄ius aiām p̄trāsibit gladi⁹ vt reuelent̄ ex multis cordib⁹ cogitationes Et erat anna p̄phetissa filia phanuel de tribu azer Hec p̄cesserat in dieb⁹ multis et vixerat cū viro suo ānis septez a x̄ginitate sua Et hec vidua erat vsq̄ ad annos lxxiij. q̄ nō discedebat de tēplo. seinijs et obsecrationibus seruiens deo nocte ac die Et hec ip̄a hora supueniēs cōs̄tebat̄ dño et loquebat̄ de eo oibus q̄ expectabāt redēptionē isrl̄ Et vt p̄fecerūt omnia s̄m legē dñi reuersi s̄t in galileā in ciuitatē suaz nazareth Puer aut̄ crescebat ⁊ confortabāt̄ plenus sapia ⁊ gr̄a dei erat in illo

De fuga in egyptū. occisione innocentū

et regressu ex egypto Mat. ij.

Ca. x.

Cum magi recessissēt Ecce āgelus dñi Apparuit in somn̄is ioseph dicēs Surge et accipe puerū et m̄rem eius et fuge in egyptū et esto ibi vsq̄ dū dicā tibi Futurū ē enī vt herodes q̄rat puerū ad p̄dendū illū Qui consurgens accepit puerū et matrē eius nocte et secessit in egyptū ⁊ erat ibi vsq̄ ad obitū herodis vt adimpleret̄ quod dictū est a dño per p̄pham dicentē Ex egypto vocauit̄ filiū meū Tunc herodes videns qm̄ illusus esset a magis iratus est valde. et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleē et in om̄ibus finibus ei⁹ a bimatu et infra s̄m tēpus quod exquesierat a magis Tūc adimpletū est qd̄ dictū ē p̄ hieremiā p̄pham dicētē Vox in rama audita ē ploratus ⁊ ululatus rachel plorās filios suos et noluit cōsolari qz n̄ s̄t Defūcto aut̄ h̄ode Ecce appuit āgel⁹ i s̄onis ioseph in egypto

Ho.

Probabile est qd̄ angelus iste fuerit gabriel. ⁊ qd̄ i omnibus ministerium incarnationis concernentibus quotiens introducit̄ angel⁹ apparuisse ipse fuerit. sic fuit apud danielē. ⁊ ad pastores. et ad magos. ⁊ quater ad ioseph. et in agonia christi. et in resurrectione et in ascensione.

Monotesteron sine

dicēs **S**urge et accipe puerū et matrē eius et vade in terrā isrl. Defuncti sūt enī qui q̄rebant aiām pueri Qui c̄surgens accepit puerū et matrē eius et venit in terrā isrl Audiēs autē q̄ Archelāus regnaret in iudea pro herode p̄re suo timuit illo ire Et admonitus in somnis secessit in ptes galilee Et ventens habitauit in ciuitate q̄ vocat̄ nazareth vt adimpleret̄ qđ dictū est per p̄phetā qm̄ nazarenus vocabit̄

De inuēctione christi pueri in tēplo a paren-

tibus eius. **Luc. ij.** Et de habitatiōe ioh̄is in deserto **Lu. i. Ca. xi.**

Et ibant parētes eius p̄ omēs ānos in iherl̄m in die solenni pasche Et cū factus esset iesus ānoz duodeci. Ascendētibus illis ierosolimā s̄m c̄suetudinē diei festi Cōsummatis q̄ diebus cū redirēt remāsit puer iesus in iherl̄m et nō cognouerūt parētes ei⁹ Existimātes autē illū esse in comitatu. venerūt iter diei et req̄rebāt eū inter cognatos ⁊ notos. ⁊ nō inuenientes regressi sūt in iherl̄m req̄rentes eū Et factū est post triduiū inuenerūt illū in tēplo sedentē in medio doctoꝝ audientē illos ⁊ interrogantē Stupebāt autē omēs qui eū audiebāt sup̄ prudentia et respōsione eius Et vidētes admirati sūt Et dixit mater ei⁹ ad illū fili qđ fecisti nob̄ sic? pater tuus et ego dolētes q̄rebam⁹ te Et ait ad illos. Quid est qđ me q̄rebatis? An nesciebatis q̄a in his que p̄ris mei sūt oportet me esse? Et ipsi nō intellexerūt verbum qđ locutus ē ad illos Et descēdit cū eis et venit nazareth et erat subditus illis Et mater ei⁹ c̄seruabat om̄ia verba conferens in corde suo Et iesus p̄ficiēbat sapiētia et etate ⁊ gr̄a ap̄ deū et homies Puer autē ioh̄es crescebat et c̄fortabāt̄ spiritu et gr̄a Et erat in deserto vsq̄ in diē ostensionis sue ad israel.

Prius positū est hoc a luca sed h̄ repetit̄ pro c̄tinuatione sequentiū

Incipit sc̄da ps̄ principalis huius libri

predicatiōis **Rubrica. xij.** De predicatione

et baptismo ioh̄is in deserto. **M. iij. R. i. L. iij.** **Ca. xij.**

Homo fuit missus a deo cui nō mē erat ioh̄es.

Anno at̄ q̄ntodecimo Imperij Tiberij cesaris p̄curante pontio pilato iudeā Tetrarcha autē galilee herode Phelippo autē fratre eius tetrarcha ituree et traconitidis regionis et lisania abiline tetrarcha sub principibus sacerdotum Anna et caypha factū est verbū domini sup̄ ioh̄em filiū zacharie in deserto Et venit in omnē regionē iordanis predicās. **L. R.** baptis̄mā penitētie in remissionē p̄ctoꝝ sicut. **L. sc̄ptū. R. M.** ē in